

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการออกแบบพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์ชุมชนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ซึ่งสาระสำคัญรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ข้อมูลในงานวิจัย

โดยอาศัยแหล่งข้อมูลได้ 2 ประเภท ดังนี้

3.1.1.1 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิได้มาจากแบบสอบถาม ซึ่งคัดเลือกจากกลุ่มประชากรที่มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ชาวบ้านที่อาศัยในเขตตำบลผาเสวยมีทั้งหมด 11 หมู่ เพื่อค้นหาจุดเด่นที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ และสินค้าหนึ่งตำบล-หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

3.1.1.2 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าจากวิทยานิพนธ์ จากสำนักวิทยบริการต่าง ๆ วารสารบทความทางวิชาการ และบทความในการประชุมวิชาการ ที่สามารถอ้างอิงได้ ผลงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจากแหล่งข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Structure Interview) เพื่อหาอัตลักษณ์ของผาเสวยเพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ซึ่งคัดเลือกจากกลุ่มประชากรที่มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ชาวบ้านที่อาศัยในเขตตำบลผาเสวยมีทั้งหมด 11 หมู่ จำนวนหมู่ละ 4 คน โดยแยกเป็นอาชีพดังนี้ ช่างราชการ, ค้าขาย, เกษตรกรรม และนักศึกษา รวมจำนวน 44 คน และผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 2 คน ได้แก่ นายกเทศมนตรีและปลัดเทศบาล อีกทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

ในตำบล จำนวน 22 คน โดยแยกเป็นกำนันตำบล 1 คน ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 10 คน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 11 คน ปรานัญชาวบ้าน จำนวน 3 คน วัฒนธรรมอำเภอ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 72 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยนี้ ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ ประกอบกับกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการกำหนดอัตลักษณ์ ที่มาจากการสำรวจความคิดเห็นของชุมชน เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมเป็นผู้กำหนดการพัฒนาภูมิทัศน์ชุมชน เพื่อค้นหาจุดเด่นที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ และสินค้าหนึ่งตำบล-หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการบริหารแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมชุมชน และสร้างการรับรู้ให้เกิดกับนักท่องเที่ยว ให้สอดคล้องกับการรับรู้อัตลักษณ์ผาเสวย โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นจากประชากรชุมชนตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane, 1973, p. 137) นำผลการศึกษามาเขียนสรุปผลการวิจัยในเชิงบรรยาย

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์ในงานวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

- 3.2.2.1 ศึกษาวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 3.2.2.2 กำหนดหัวข้อประเด็นที่ต้องการถามตามวัตถุประสงค์
- 3.2.2.3 รวบรวมข้อคำถามที่ต้องการสัมภาษณ์ ตามประเด็นที่กำหนดไว้
- 3.2.2.4 พิจารณาแต่ละข้อคำถามว่า มีความเป็นปรนัยหรือความชัดเจนทางภาษา
เหมาะสมกับการถามกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหรือไม่
- 3.2.2.5 ปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 3.2.2.6 จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับชั่วคราว

3.2.2.7 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้รวบรวมข้อมูลจริง ประมาณ 1-2 คน ว่ามีความเข้าใจตัวคำถาม และสามารถตอบคำถามตามที่ต้องการได้หรือไม่

3.2.2.8 ปรับปรุงข้อคำถาม

3.2.2.9 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

3.3 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

Percentage = ค่าร้อยละ

\bar{X} = ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

Variance = ค่าความแปรปรวน

Minimum = ค่าต่ำสุด

Maximum = ค่าสูงสุด

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.4.1 ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยในเขตตำบลผาเสวยมีทั้งหมด 11 หมู่ จำนวนหมู่ละ 4 คน โดยแยกเป็นอาชีพดังนี้ ช่างราชการ, ค้าขาย, อาชีพทำนา และนักศึกษา รวมจำนวน 44 คน และผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน 2 คน ได้แก่ นายกและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล อีกทั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในตำบลจำนวน 22 คน โดยแยกเป็นกำนันตำบล 1 คน ผู้ใหญ่บ้านจำนวน 10 คน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านจำนวน 11 คน ปรานยูซ์ชาวบ้านจำนวน 3 คน วัฒนธรรมอำเภอ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 72 คน

3.4.2 รวบรวมแบบสอบถามมาตรวจสอบและสังเคราะห์ข้อมูล เปลี่ยนแนวคิดให้เป็นงานทางสถาปัตยกรรมให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ พร้อมตรวจสอบทัศนคติผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยจัดการประชุม นำเข้าเวทีเพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้อง และมีการวิพากษ์ข้อมูล เพื่อให้เกิดการยอมรับรูปแบบอัตลักษณ์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาดำเนินการดังนี้

3.5.1 การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบดูความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและแยกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออก คิดเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สำหรับประมวลร้อยละ

3.5.2 แบบสอบถามที่เป็นแบบปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการนำเอกสารหลักฐานต่าง ๆ รวมถึงข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า การสัมภาษณ์ผู้อาศัยอยู่ในชุมชน มาทำการวิเคราะห์ ในเชิงพรรณนา และจัดการจำแนกระบบข้อมูล (Typology and Taxonomy) ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการวิเคราะห์หาสาเหตุและผล (Cause and Effect Analysis) เป็นการวิเคราะห์หาผลที่เกิดขึ้นว่ามาจากสาเหตุหรือปัจจัยใดบ้าง ที่จะทำให้คนจดจำอัตลักษณ์ได้

3.5.3 สังเคราะห์ข้อมูล เปลี่ยนแนวคิดให้เป็นงานทางสถาปัตยกรรมให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ พร้อมตรวจสอบทัศนคติผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยจัดการประชุม นำเข้าเวทีเพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้อง และมีการวิพากษ์ข้อมูล เพื่อให้เกิดการยอมรับรูปแบบอัตลักษณ์